

Evaluation of Psychometric Properties of the Meta- Parenting Questionnaire

Sakineh Julaieha (MSc)^{1,*}, Hossein Zare (PhD)², Sara Mousavi (MSc)³

¹ PhD Student, Department of Psychology, Faculty of Humanities, University of Payame Noor, Tehran, Iran

² PhD, Department of Psychology, Faculty of Humanities, University of Payame Noor, Tehran, Iran

³ MSc, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Persian Gulf University, Bushehr, Iran

* **Corresponding Author:** Sakineh Julaieha, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Payame Noor University, Tehran, Iran. Email: njulaieha@yahoo.com

Abstract

Received: 24/12/2016

Accepted: 14/04/2017

How to Cite this Article:

Julaieha S, Zare H, Mousavi S. Evaluation of Psychometric Properties of the Meta- Parenting Questionnaire. *Pajouhan Scientific Journal*. 2017; 16(1): 42-48. DOI: 10.18869/acadpub.psj.16.1.42

Background and Objective: The aim of this study was to introduce the basic structure of the meta-parenting questionnaire as well as providing new tools designed to measure the reliability of the structure, and the results of empirical research early.

Materials and Methods: This study is a descriptive survey and is a part of research development. The statistical population is all the mothers in Tehran Region 15, in which 200 were selected by the purposive sampling method in 2015-2016. The final questionnaire on 170 women between the ages of 20 and 55 years was conducted. To obtain reliability, Cronbach's alpha, Tansif, and Gotmann was used and for the validity of the Pearson correlation coefficients between short- and long-form meta-parenting questionnaires was used and also for softening scores to Z scores and the scores of T converted. Finally, data were analyzed using SPSS 23 software.

Results: KMO test become equal to 0.88 and at optimal levels and Bartlett test of sphericity was statistically significant. There are four factors in factor analysis confirmed 63.38% of the total variance explained scale. Confirmatory factor analysis confirmed the results of exploratory factor analysis and model fitting was obtained with research data.

Conclusion: The questionnaire appears to be an important aspect of the development of constructive and good parenting skills to foster the development of children is very important.

Keywords: Evaluation; Meta- Parenting; Psychometric Properties; Questionnaire

ارزیابی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه فرا والدگری

سکینه جولایی‌ها^{۱*}، حسین زارع^۲، سارا موسوی^۳

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۲ دکترا، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۳ کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران

* نویسنده مسئول: سکینه جولایی‌ها، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

ایمیل: njulaieha@yahoo.com

چکیده

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۰/۰۴
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۱/۲۵

سابقه و هدف: هدف این پژوهش معرفی ساختار پرسشنامه فرا والدگری و همچنین فراهم آوردن قابلیت اطمینان اولیه ابزار جدید طراحی شده برای اندازه‌گیری سازه و ارائه نتایج حاصل از تحقیقات تجربی اولیه بود.

مواد و روش‌ها: روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع پیمایشی بود و نوع پژوهش از نظر هدف در زمره پژوهش‌های توسعه‌ای محسوب می‌شود. جامعه آماری پژوهش تمام مادران منطقه ۱۵ تهران است که تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵ انتخاب شدند. پرسشنامه نهایی در ۱۷۰ نفر از مادران بین سنین ۲۰ تا ۵۵ سال مورد استفاده قرار گرفت. جهت سنجش پایایی از آلفای کرونباخ و گاتمن و برای روایی از ضریب همبستگی ساده پیرسون بین دو فرم کوتاه و بلند پرسشنامه فراوالدگری استفاده شد. همچنین برای نرم‌سازی نمرات به نمره Z و سپس به نمره T تبدیل شدند. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج تحلیل عوامل وجود ۴ عامل در گویه‌ها را تأیید نمود که ۶۳/۳۸٪ از واریانس کل مقیاس را تبیین نمود. آزمون KMO برابر با ۰/۸۸ و در سطح مطلوب بود و آزمون کروت با رتلت از نظر آماری معنی‌دار بود. تحلیل عامل تأییدی، نتایج حاصل از تحلیل عامل اکتشافی را تأیید کرد و مدل بدست آمده با داده‌های پژوهش برازش داشت.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد از جنبه‌های مهم این پرسشنامه توسعه مهارت‌های فرزند پروری سازنده و مناسب است که برای پرورش رشد کودک بسیار مهم است.

واژگان کلیدی: ارزیابی؛ پرسشنامه؛ فرا والدگری؛ ویژگی‌های روانسنجی

مقدمه

شناخت والدین با تعامل دوسویه در برنامه‌های درمان کودک [۴] و برنامه‌های مداخله‌ای والدگری بسیار مفید و پر بار در ارتباط می‌باشد [۵]. در مطالعه مهمی که موسسه ملی بهداشت کودکان و رشد انسانی در آمریکا انجام شد به این نتیجه رسیدند که پدر و مادر نقش بسیار مهمی در رشد اولیه کودکان دارند [۶]. یک مطالعه طولی بزرگ در بریتانیا دریافتند که برای پیامدهای شناختی، اندازه‌های اثر در مراقبت از کودکان پیش دبستانی تنها حدود نیم تا یک سوم به اندازه والدگری است که این خود بر اهمیت والدگری تأکید دارد [۷]. قدرت و کیفیت رابطه بین پدر و مادر و فرزندان یک اصل اساسی برای رشد مؤثر معماری مغز،

پدر و مادری کردن یا به بیان دیگر والدگری به عنوان یک مفهوم بر این فرض استوار است که والدین را در مسائل مربوط به فرزندانشان درگیر می‌کند. این فرض نشان دهنده یک رویکرد سیستم‌های پویا است که از گسترش رابطه بین کودک و پدر و مادر ادراک شده است. آنچه از این رابطه یافت شده است طیف وسیعی از اثرات دو طرفه و تعاملی بین ویژگی‌های رفتار کودک و پدر و مادر را نشان می‌دهد [۱]. شناخت والدین به عنوان عوامل اصلی در فرزندپروری و نخستین هدف برای مداخله در ارتباط با فرزندان امری بسیار مهم است [۲]. احساس خود کارآمدی والدین نیز در اثربخشی رفتار پدر و مادر مؤثر است [۳]. علاوه بر این،

نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. ابتدا پرسشنامه به زبان فارسی ترجمه شد. سپس به زبان انگلیسی برگردانده شد و با نسخه اصلی جهت شناسایی و اصلاح شکاف‌های بین نسخه ترجمه شده و نسخه اصلی مقایسه شد. جهت بررسی روایی محتوا این پرسشنامه در اختیار چهار نفر از اساتید متخصص روانشناسی و زبان‌شناسی قرار گرفت و از آنها خواسته شد تا نظرات خود را درباره آزمون، درستی برگرداندن و هماهنگی با فرهنگ ایرانی بیان نمایند. در نهایت پس از مطالعه مقدماتی و رفع اشکالات، در بین نمونه‌ها پخش شد که از این میان ۳۰ نفر پرسشنامه‌های خود را تحویل ندادند. در واقع شرکت‌کننده‌های پژوهش ۱۷۰ نفر از مادرانی بودند که در سنین ۲۰ تا ۵۵ سال و دارای فرزندی با حداقل سن یک سال و هشت ماه تا دوازده سال بودند که به شیوه نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. تقریباً تمام مادران باسواد بودند و حدود (۶۱/۹٪) ۱۲۰ نفر از آنها دارای تحصیلات دانشگاهی بودند که وضعیت اجتماعی و اقتصادی متوسط بالایی داشتند (جدول ۱). قبل از اجرای آزمون با والدین صحبت شد و هدف از انجام پژوهش و اینکه این پژوهش هیچ گونه اطلاعات شخصی از والدین را در جایی منتشر نمی‌کند، برای آن‌ها توضیح داده شد و قبل از اجرای پرسشنامه-ها از آنها کسب اجازه شد. در واقع پژوهش با استناد به اصل ۴۰۷ و ۸ منشور اخلاقی اجرا شد. معیارهای ورود به مطالعه دارا بودن حداقل تحصیلات سیکل و نداشتن بیماری روانی عمده بود. حدود ۲۰۰ پرسشنامه فرم بلند که شامل ۲۴ سؤال و ۲۰۰ پرسشنامه فرم کوتاه که شامل ۱۶ سؤال بود. برای بررسی روایی همزمان بین والدین توزیع شد که بصورت جداگانه در منازل خود بدون محدودیت زمانی پرسشنامه‌ها را پاسخ دادند و روز بعد پرسشنامه‌ها جمع‌آوری شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها با استفاده از برنامه نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای بررسی آماری، علاوه بر آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی استفاده شد. برای ارزیابی تحلیل عامل اکتشافی، از روش تحلیل عاملی استفاده گردید. در

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد شرکت‌کنندگان به تفکیک تحصیلات و شغل

متغیر	تعداد (درصد)	کل
زیر دیپلم	۱۷ (۱۳/۹)	۱۷۰
دیپلم	۳۳ (۲۴/۲)	
تحصیلات مادر	۶۹ (۳۵/۶)	۱۷۰
فوق دیپلم	۴۶ (۲۳/۷)	
لیسانس	۵ (۲/۶)	۱۷۰
فوق لیسانس	۱۵۵ (۸۵/۶)	
شغل مادر	۲۵ (۱۴/۴)	۱۷۰
شاغل		

کارکرد و ظرفیت کودکان است [۸]. به ویژه، عدم روابط مثبت، نظارت ناکافی و ارتباط با کودکان به شدت سبب افزایش خطر برای مشکلات رفتاری و عاطفی کودکان می‌شود [۹،۱۰]. Halfon و همکاران (۲۰۰۱)، به نقل از یک بررسی مهم در آمریکا، ادعا می‌کنند که ۴۶ درصد از پدر و مادران (۵۷٪ پدران) متوجه نمی‌شوند که به طور بالقوه مهم‌ترین و بیشترین میزان رشد مغز در سه سال اول رخ می‌دهد [۱۱]. همچنین این بررسی نشان داد هرچقدر والدین از لحاظ اقتصادی ضعیف‌تر باشند اهمیت کمتری برای رشد کودکانشان قائل می‌شوند [۱۲]. Lexmond و Reeves (۲۰۰۹)، شواهدی ارائه نمودند که نیمی از شکاف بین کودکان و مادران مرفه و فقیر را می‌توان محیط خانه و کیفیت والدگری دانست [۱۳]. یک کار تئوریک و تجربی تلاش کرده است تا باورها و نگرش در مورد خود و فرزند خود را کشف کند [۱۴-۱۵]. Holden و Hawk (۲۰۰۳)، مطرح کردند که مجموعه‌ای از شناخت‌ها، به عنوان فراوالدگری تعریف می‌شود، بطوری که ممکن است شاخص قدرت‌مندی از تغییرات در رفتار پدر و مادر باشد [۱۶]. فراوالدگری تلاش و کنکاش والدین در جهت شناخت و گسترش راهبردهایی است که والدین در مورد مسائل و مشکلات فرزندانشان دارند [۱۶]. مطالعه Hawk و Holden (۲۰۰۶)، و روش‌هایی که مقاله حاضر تلاش دارد تا یافته‌های خود را بر مبنای آن‌ها بسازد [۱۷]. برچسب "Meta-Parenting" به افکار عمدی یا تلاش شناختی پدر و مادر در رابطه با والدگری خودشان اشاره دارد [۱۶،۱۷]. این مراکز ساختار جدیدی در ارتباط با افکار و اندیشه‌های والدگری را در نظر دارد [۱۷]. فراوالدگری یک استدلال نظری برای ترویج پدر و مادری مؤثر، کاهش استرس پرورش کودک از طریق جستجوی حمایت اجتماعی و آگاهی در مورد والدگری و ایجاد تحولات در والدین است [۱۶]. انجام این پژوهش از آنجایی ضرورت دارد که والدین علاوه بر والدگری درک بهتری از ویژگی‌های خود بعنوان فراوالدگری داشته باشند، همچنین محققان می‌توانند ابعاد دیگری از ویژگی‌های والدین را در پژوهش‌ها مد نظر قرار دهند. هدف ما در این پژوهش ارزیابی پرسشنامه فرا والدگری و نرم-سازی این پرسشنامه بر روی نمونه‌های مادران ایرانی بود.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر توصیفی از نوع پیمایشی به شمار می‌رود و نوع پژوهش از نظر هدف در زمره پژوهش‌های توسعه‌ای محسوب می‌شود. جامعه آماری پژوهش همه مادران دارای کودک ۱۶ ماهه تا ۱۲ ساله مراجعه‌کننده به سرای مخلات شهرداری منطقه ۱۵ تهران است که تعداد ۲۰۰ نفر در سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۵ بر اساس جدول کوکران و از طریق

به قابل قبول، ارزیابی نفوذ خارج $r=0/80$ ، منعکس کننده $r=0/70$ ، حل مسئله $r=0/68$ ، ارزیابی کودک $r=0/62$ و پیش بینی $r=0/61$ ، $P<0/001$ به این ترتیب مشخص شدند. برای بررسی آماری، علاوه بر آمار توصیفی، از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی استفاده شد.

یافته‌ها

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) $81/94$ و انحراف معیار $13/38$ بود. همچنین میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) دختر $77/83$ و انحراف معیار $14/48$ و میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) پسر $85/77$ و انحراف معیار $13/38$ بود. این نتایج نشان می‌دهد که میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) پسر بالاتر از میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) دختر است.

همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود تمامی ضرایب پایایی کل مقیاس فرا والدگری (MPQ) و خرد مقیاس‌های آن به سه روش آلفای کرونباخ، تنصیف و گاتمن در بین آزمودنی‌های دختر و پسر در سطح مطلوبی قرار دارد. همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی دو پرسشنامه فرم بلند و کوتاه فرا والدگری (MPQ) و خرد مقیاس‌های آنها در سطح $P<0/05$ معنا دار است. این نتایج نشان می‌دهد که فرم بلند فرا والدگری (MPQ) و خرد مقیاس‌های آن دارای روایی همگرای بالایی است.

تحلیل عاملی، ارزیابی‌های مادران وارد تحلیل عامل اصلی (PFA) و تحلیل عامل مؤلفه‌های اصلی (PCA) شدند و با روش چرخش واریماکس مورد سنجش قرار گرفتند.

در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه فرا والدگری استفاده شد [۱۶]. والدین به ۲۴ سؤال مربوط به فرا والدگری پاسخ دادند و همزمان برای بررسی روایی و پایایی این پرسشنامه از فرم کوتاه ۱۶ سؤالی بر مبنای مقیاس لیکرت (۱=هرگز/ بندرت تا ۵=همیشه) برای ۴ خرده مقیاس ارزیابی (۵ آیتم چگونگی ارزیابی رشد کودکان)، پیش بینی‌گری (شامل ۳ آیتم در ارتباط با در نظر گرفتن افکار پیشین برای شرایط فرزندپروری)، حل مسئله (۵ آیتم برای راهبردهای حل مسئله و گسترش آنها) و انعکاس‌گری (۳ آیتم در ارتباط با داشتن نگرانی‌هایی در ارتباط با فرزند و فرزند پروری) استفاده شد. نمره‌گذاری از طریق جمع بارم آیتم‌ها بروی عوامل انجام شد. همچنین نمره کلی فرا والدگری از طریق محاسبه جمع پاسخ‌ها به ۲۴ سؤال صورت گرفت. نمرات بالا اصولاً منعکس‌کننده توالی شاخصی بیشتر در یک حوزه می‌باشد. واریانس پنج عامل $61/57$ درصد مشخص شد. این عوامل حل مسئله ($22/20$ ٪)، ارزیابی کودک ($12/82$ ٪)، ارزیابی نفوذ خارجی ($8/67$ ٪)، منعکس ($7/84$ ٪)، و پیش بینی ($6/08$ ٪) نشاندار شد. با توجه به اندازه‌گیری کفایت نمونه کایسر - مایر - الکین، ساختار عاملی $KMO=0/72$ قابل قبول بود. اطمینان از خرده مقیاس به دو روش انجام شد. آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس از تراز پایین $0/64$ به تراز بالا $0/77$ مشخص شد. تراز همبستگی آزمون- بازآزمون از خوب

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار نمرات مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ)

انحراف معیار	شاخص‌های آماری		آزمودنی‌ها	
	میانگین	فراوانی		
۳/۸۷	۲۲/۶۰	۸۲	دختر	ارزیابی
۳/۴۴	۲۳/۶۳	۸۸	پسر	
۳/۶۸	۱۳/۲۳	۱۷۰	کل	
۴/۳۳	۱۸/۸۲	۸۲	دختر	پیش بینی
۲/۴۴	۱۹/۳۴	۸۸	پسر	
۳/۴۸	۰۹/۱۹	۱۷۰	کل	
۵	۱۸/۱۸	۸۲	دختر	انعکاس
۳/۴۶	۲۰/۲۱	۸۸	پسر	
۴/۳۸	۲۳/۱۹	۱۷۰	کل	
۶/۱۸	۱۸/۲۰	۸۲	دختر	حل مساله
۵/۸۷	۲۲/۵۹	۸۸	پسر	
۶/۳۸	۲۰/۴۷	۱۷۰	کل	
۱۴/۴۸	۷۷/۸۳	۸۲	دختر	کل پرسشنامه
۱۱/۰۴	۸۵/۷۷	۸۸	پسر	
۱۳/۳۸	۸۱/۹۴	۱۷۰	کل	

جدول ۳: تعیین ضریب پایایی پرسشنامه را به سه روش آلفای کرونباخ، تنصیف و گاتمن

روش پایایی			آزمودنی ها	
گاتمن	تنصیف	آلفای کرونباخ	فراوانی	
۰/۶۱	۰/۶۳	۰/۵۳	۸۲	دختر
۰/۶۹	۰/۶۹	۰/۶۳	۸۸	پسر
۰/۵۸	۰/۶۵	۰/۵۵	۱۷۰	کل
۰/۸۴	۰/۷۹	۰/۸۳	۸۲	دختر
۰/۶۶	۰/۶۷	۰/۵۱	۸۸	پسر
۰/۷۷	۰/۷۶	۰/۷۴	۱۷۰	کل
۰/۸۰	۰/۷۹	۰/۷۹	۸۲	دختر
۰/۴۹	۰/۴۷	۰/۴۲	۸۸	پسر
۰/۷۸۹	۰/۸۰	۰/۷۶	۱۷۰	کل
۰/۷۷	۰/۷۹	۰/۷۷	۸۲	دختر
۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۸۸	۸۸	پسر
۰/۸۵	۰/۸۴	۰/۸۲	۱۷۰	کل
۰/۸۶	۰/۸۲	۰/۸۶	۸۲	دختر
۰/۸۲	۰/۸۰	۰/۷۸	۸۸	پسر
۰/۸۶	۰/۸۲	۰/۸۵	۱۷۰	کل

جدول ۴: روایی همزمان دو پرسشنامه فرم بلند و کوتاه فرا والدگری (MPQ) و خرد مقیاس‌های آن‌ها

متغیرها	فراوانی	ارزیابی ۲ ضریب همبستگی	پیش بینی ۲ ضریب همبستگی	انعکاس ۲ ضریب همبستگی	حل مساله ۲ ضریب همبستگی	کل ضریب همبستگی
ارزیابی ۱	۱۷۰	**۰/۶۱	-----	-----	-----	-----
پیش بینی ۱	۱۷۰	-----	**۰/۸۲	-----	-----	-----
انعکاس ۱	۱۷۰	-----	-----	*۰/۲۳	-----	-----
حل مساله ۱	۱۷۰	-----	-----	-----	**۰/۶۷	-----
کل پرسشنامه ۱	۱۷۰	-----	-----	-----	-----	**۰/۶۸

P<0/05 *

P<0/01 **

شدند که نتایج آن در جدول ۵ درج شده است.

بحث

هدف از اجرای این تحقیق هنجاریابی آزمون فرا والدگری بود. این آزمون یکی از معتبرترین ابزار سنجش فرا والدگری است که تقریباً کاربرد جهانی دارد. Wong و همکاران (۲۰۱۱)، در مقاله ای تحت عنوان والدین چگونه فرزندان خود را ارزیابی می کنند، به جستجوی ویژگی های فرا والدگری والدین پرداخته است و از این آزمون استفاده نمودند و به نتایج جالبی دست پیدا کردند [۱۸]. با تجزیه و تحلیل داده‌های آماری تحقیق حاضر بررسی و از لحاظ آماری مورد تایید قرار گرفت. اولین نتیجه‌ای که از تجزیه و تحلیل آماری به دست آمد، میزان تفاوت فرا والدگری در دختران و پسران بود که میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) دختر ۷۷/۸۳ و انحراف معیار ۱۴/۴۸ و میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) پسر ۸۵/۷۷ و انحراف معیار ۱۳/۳۸ است. این نتایج نشان می دهد که میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری

بررسی عوامل پرسشنامه فرا والدگری، با استفاده از آزمون تحلیل عوامل (factor analysis)، آزمون Kmo و Bartlett's استفاده شد. همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، برای این که مشخص شود که آیا داده‌ها برای پردازش با روش تحلیل عوامل مناسب هستند، از دو آزمون KMO و Bartlett استفاده شد. همان گونه که در جدول شماره ۵ مشاهده می شود، مقدار KMO برابر ۰/۸۸۲، که بیانگر کفایت نمونه‌ها بود و مقدار Bartlett نیز ۲۸۶۰/۱۲ بود که در سطح $P < 0/001$ معنی دار بود که نشانگر مناسب بودن ماتریس همبستگی است. در مرحله بعد ۲۴ ماده اولیه پرسشنامه با چرخش متعامد از نوع واریماکس و حداقل ضریب عاملی ۰/۵ با روش عناصر اساسی تحلیل عوامل

جدول ۵: یافته‌های مربوط به آزمون Kmo و Bartlett's

نوع آزمون	مقدار	سطح معنی‌داری آزمون Bartlett
KMO	۰/۸۸۲	-----
Bartlett	۲۸۶۰/۱۲	۰/۰۰۱

چند قومیتی نشان دادند که مادران آفریقایی-آمریکایی، مکزیک-آمریکایی مانند مادران اروپایی-آمریکایی در متغیر انعکاس ضعیف‌ترین نمره را کسب کردند [۲۲]. این مطلب را می‌توان به فرهنگ آسیایی و اروپایی-آمریکایی نسبت داد؛ چراکه در فرهنگ آسیایی خانواده و تمرکز بر وظایف مادرانه بیش از هر چیز اهمیت دارد؛ به طوری که Han (۲۰۱۰)، محقق کره‌ای این اختلاف را به تفاوت‌های فرهنگی در فرزند پروری و اهمیت کودک محوری در هر فرهنگ نسبت می‌دهد [۲۰]. جدای از این اختلاف، عوامل فرا والدگری از یک ساختار پایا و قابل توجهی برخوردارند؛ به طوری که سطوح همبستگی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ (۰/۸۵) نشان می‌دهد این پرسشنامه از پایایی بالایی برخوردار است و در فرهنگ ما ایرانیان قابل اجرا است. در راستای این پژوهش با محدودیت‌هایی چون مادران بی‌سواد مواجه می‌شدیم که درک درستی از مفهوم فراوالدگری نداشتند و باید برای آنها سؤالات را تبیین می‌کردیم تا با درک روشنی به سؤالات پاسخ دهند. یک محدودیت دیگر اینکه دلیل حجم سؤالات مادران کمتر تمایل و گرایش برای همکاری با ما داشتند.

نتیجه‌گیری

یکی از نقش‌های مهم ناشناخته پدر و مادر هدایت فرزندانشان در مسیر مثبت رشد است. می‌توان بر انواع مختلفی از این مسیرها که علمی، آموزشی، مدرسه، شایستگی اجتماعی، ورزشی، موسیقی و مذهبی هستند، متمرکز شد. والدینی که در مورد فرزندشان آگاهی بیشتری دارند، کارهای بهتری انجام می‌دهند. این همان چیزی است که فرا والدگری خوانده می‌شود، این است که، افکار والدین درباره‌ی تربیت کودکانشان فراتر از واکنش‌های معمول است. چهار جزء فراوالدگری، پیش‌بینی، ارزیابی کودک، حل مسئله و منعکس کردن دارای قطعات مورد نیازی هستند که در فرایند راهنمایی استفاده می‌شود. فرسودگی کودکان، صدمه دیدن آنها، فقدان لذت شادی از ورزش و در نهایت تسلیم شدن پیامد منفی است که می‌توانید با استفاده از این مدل برای بهبود شرایط از آن استفاده کنید. با توجه به یافته‌های این پرسشنامه می‌توان نتیجه گرفت که این آزمون دارای ویژگی‌های روانسنجی مناسب برای کاربرد در پژوهش‌های روانشناختی در ارتباط با والدین و فرزندانشان مفید است.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند که از کلیه مادرانی که در این پژوهش ما را یاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل آورند.

تضاد منافع

این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی نداشته است.

(MPQ) پسر بالاتر از میانگین کل مقیاس پرسشنامه فرا والدگری (MPQ) دختر است. این نتایج نشان می‌دهد مادرانی که به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند در رابطه با فرزند پسرشان بیشتر از سبک‌های فرا والدگری استفاده می‌کنند، یافته‌های این تحقیق با مطالعه Eaton و Enns (۱۹۸۶) همسو است [۱۹]. در پژوهش آن‌ها، سبک‌های فراوالدگری را براساس جنسیت فرزندان مورد بررسی قرار گرفت که مشخص شد که والدین در ارتباط با فرزندان پسر بیشتر از سبک‌های فرا والدگری استفاده می‌کنند [۱۹]. در این پژوهش، ضرایب پایایی کل مقیاس فرا والدگری (MPQ) و خرد مقیاس‌های آن به سه روش آلفای کرونباخ (۰/۸۵)، تنصیف (۰/۸۲) و گاتمن (۰/۸۶) در بین آزمودنی‌های دختر و پسر در سطح مطلوبی قرار داشت که گویای این موضوع است که ماده‌های این مقیاس از همگونی مناسبی برخوردارند. همسانی درونی و پایایی بازآزمایی در پژوهشی که توسط Holden و Hawk (۲۰۰۶) انجام شد از ۰/۶۴ تا ۰/۷۷ در نوسان است [۱۷]. همچنین ضریب روایی پرسشنامه‌ی فراوالدگری در حد بالایی بدست آمد که بیانگر روایی مناسب این مقیاس و نشان دهنده ۰/۶۷ واریانس مشترک بود. در تحقیقی که توسط Han (۲۰۱۰)، برای بدست آوردن روایی و پایایی پرسشنامه فرا والدگری صورت گرفت همسانی درونی کلی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش شد [۲۰]. در مطالعه دیگری که توسط Tamm و همکاران (۲۰۱۲)، انجام شد دریافتند که مادران تحصیل کرده‌ای که در خانواده‌های کم-جمعیت زندگی می‌کنند میزان بیشتری از عوامل حل مسئله و انعکاس را گزارش می‌کنند [۲۱]. به طوری که Holden و Hawk در تحقیق خود در سال ۲۰۰۶ به این نتیجه رسیدند. Tamm و همکاران این موضوع را اینگونه تفسیر می‌کنند که وجود فرزندان کمتر در خانواده محدودیت و فشارزمانی کمتری را نسبت به چند فرزندی دارد و می‌توان راحت‌تر و با آرامش بیشتری به وظایف مربوط به یک فرزند رسید؛ در نتیجه هرچقدر افراد خانواده کمتر باشند عامل انعکاس سهم بیشتری در فرزند پروری دارد. در واقع در این تحقیق به نتیجه رسیدند که سن کمتر نیز با بکاربردن عامل انعکاس در فرا والدگری مؤثر است [۲۱]. به طور کلی میزان فرا والدگری گزارش شده در تحقیق حاضر در مقایسه با مادران آمریکایی بیشتر است [۲۲-۱۷]. در تحقیق حاضر بیشترین نمره فرا والدگری به ترتیب مربوط به حل مسئله، انعکاس، پیش‌بینی و ارزیابی گزارش شده است؛ در حالی که در تحقیق Han (۲۰۱۰)، انعکاس، پیش‌بینی و ارزیابی نمره بیشتری نسبت به حل مسئله کسب کردند [۲۰] و در پژوهش دیگر مادران در متغیر انعکاس کمترین امتیاز را کسب کرده‌اند [۲۲-۱۷]. همچنین، با توجه به آنچه Han (۲۰۱۰) بیان کرد؛ تجربیات گذشته ممکن است به صورت منفی‌تری در مادران آمریکایی آینده‌نگر و یا آینده‌گرا نسبت به هم‌تایان ایرانی و کره‌ای تفسیر شود [۲۰]. Hawk (۲۰۰۷)، در یک بررسی

REFERENCES

- Zubrick, S. Parenting and families Australia. Department of Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs: LSAC Research Consortium Social Policy Research Paper 2008; 34:1-216
- Miller SA. Parents' attributions for their children's behavior. *Child Development*. 1995;66(6):1557-1584. DOI: 10.2307/1131897.
- Hoza B, Owens JS, Pelham WE, Swanson JM, Conners CK, Hinshaw SP, Arnold LE, Kraemer HC. Parent cognitions as predictors of child treatment response in attention-deficit/hyperactivity disorder. *Journal of abnormal child psychology*. 2000;28(6):569-583. PMID: 11104318.
- Mah JW, Johnston C. Parental social cognitions: considerations in the acceptability of and engagement in behavioral parent training. *Clinical Child and Family Psychology Review*. 2008;11(4):218-236. DOI: 10.1007/s10567-008-0038-8.
- Maloney R, Altmaier E. An initial evaluation of a mindful parenting program. *J Clin Psychol* 2007; 63(12):1231-1238. DOI: 10.1002/jclp.20395.
- Russell C. becoming a better parent: Canada's most neglected transition. Invest in Kids conference presentation. 2008; 27 August, Melbourne.
- Melhuish E, Phan M, Sylva K, Sammons P, Siraj-Blatchford I, Taggart B. Effects of the Home Learning Environment and Preschool Center Experience upon Literacy and Numeracy Development in Early Primary School. *Journal of Social Issues*. 2008;64(1):95-114. DOI: 10.1111/j.1540-4560.2008.00550.x.
- Fogel A, King B, Shanker S. (eds). *Human Development in the 21st Century*, Cambridge University Press: Cambridge UK; 2009.
- Patterson G R, Stouthamer-Loeber M. The correlation of family management practices and delinquency. *Child Development*. 1984; 55(4): 1299-1307. PMID: 6488958.
- Oates J. Attachment relationships: Quality of Care for Young Children, Early Childhood in Focus, series 1, Open University, Milton Keynes, UK ;2007.
- Halfon N, Schulman E, Hochstein M. Brain Development in Early Childhood. *UCLA Centre for Healthier Children, Families and Communities, California*, 2001;1(24): 1-89.
- Sylva K, Melhuish E, Sammons P, Siraj-Blatchford I, Taggart B. Effective Provision of Pre-School Education (EPPE) Project: Findings from Pre-school to end of Key Stage 1; 2004.
- Lexmond J, Reeves R. Building character: Parents are the principal architects of a fairer society. DEMOS: London; 2009.
- Goodnow J. Parents' ideas, actions, and feelings: Models and methods from developmental and social psychology. *Child Development*. 1988;59(2): 286-320. DOI: 10.2307/1130312.
- Sigel IE, McGillicuddy-De Lisi AV. Parent beliefs are cognitions: The dynamic belief systems model. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Being and becoming a parent*. 2000; 485-508.
- Holden G W, Hawk CK. Meta-parenting in the journey of childrearing: A cognitive mechanism for change. In L. Kuczynski (Ed.), *Handbook of dynamics in parentchild relations* 2003; 189-210.
- Hawk C K, Holden GW. Meta-parenting: An initial investigation into a new parental social cognition construct. *Parenting: Science and Practice*. 2006; 6(4):321-342. DOI:10.1207/s15327922par0604_3.
- Wong, Wai-lap, Lance. How do parents think about and evaluate childrearing issues? exploring patterns of meta-parenting and their characteristics. *Dissertação de Mestrado não publicada, Programa de Pós-Graduação em Filosofia, Universidade de Hong Kong (Pokfulam Road, Hong Kong, 2011)*.
- Eaton WO, Enns LR. Sex differences in human motor activity level. *Psychological Bulletin*. 1986;100(1), 19-28. PMID: 3526375.
- Han U. Culturally Responsive Construct of Meta-Parenting: Validation of corean Meta -Parenting Questionnaire. *The Korean Journal of Community Living Science*. 2010;21(4):499-507
- Tamm L, Holden GW, Nakonezny PA, Swart S, Hughes CW. Met parenting: associations with parenting stress, child-rearing practices, and retention in parents of children at risk for ADHD. *ADHD Attention Deficit and Hyperactivity Disorders*. 2012;(4):1-10. DOI 10.1007/s12402-011-0068-9.
- Hawk CK. The social-cognitive underpinnings of effective caregiving. <http://hdl.handle.net/2007;2152/13245>.